

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 10. januarja 2019*

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – Načelo vzajemnega priznavanja odredb o zaplembi – Okvirni sklep 2006/783/PNZ – Člen 12(1) in (4) – Zakonodaja o izvršbi – Zakonodaja države izvršiteljice, ki dovoljuje uporabo uklonilnega zapora v primeru neizvršitve ukrepa zaplembe – Skladnost – Zakonodaja države izdajateljice, ki prav tako dovoljuje uporabo uklonilnega zapora – Nevplivanje“

V zadevi C-97/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko, Nizozemska) z odločbo z dne 1. februarja 2018, ki je na Sodišče prispela 12. februarja 2018, v kazenskem postopku zoper

ET,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), podpredsednica, C. Toader, sodnica, ter A. Rosas in L. Bay Larsen, sodnika,

generalni pravobranilec: M. Bobek,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za nizozemsko vlado J. M. Hoogveld in M. Bulterman, agenta,
- za nemško vlado T. Henze, M. Hellmann in E. Lankenau, agenti,
- za avstrijsko vlado G. Hesse, agent,
- za Evropsko komisijo R. Troosters in S. Grünheid, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 12 Okvirnega sklepa Sveta 2006/783/PNZ z dne 6. oktobra 2006 o uporabi načela vzajemnega priznavanja odredb o zaplembi (UL 2006, L 328, str. 59).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopka v zvezi s predlogom za izdajo dovoljenja za izvršitev uklonilnega zapora, ki ga je vložilo Openbaar Ministerie (državno tožilstvo, Nizozemska) in ki je namenjen zagotovitvi izvršbe odredbe o zaplembi, izdane v Belgiji zoper osebo ET, na Nizozemskem.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodnih izjavah 1, 7, 8 in 13 Okvirnega sklepa 2006/783 je navedeno:
 - „(1) Evropski svet je na zasedanju v Tampereju z dne 15. in 16. oktobra 1999 poudaril, da mora načelo vzajemnega priznavanja postati temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih in kazenskih zadevah znotraj Unije.

[...]

 - (7) Glavni motiv organiziranega kriminala je finančni dobiček. Poskus preprečevanja in boja proti takemu kriminalu je lahko učinkovit samo, če je osredotočen na sledenje, zamrznitev, zaseg in zaplembo premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivim dejanjem. Ne zadostuje zgolj zagotovitev vzajemnega priznavanja znotraj Evropske unije začasnih pravnih ukrepov, kot so zamrznitev in zaseg; učinkovit nadzor gospodarskega kriminala zahteva tudi vzajemno priznavanje odredb o zaplembi premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivim dejanjem.
 - (8) Namen tega okvirnega sklepa je olajšati sodelovanje med državami članicami glede vzajemnega priznavanja in izvršbe odredb o zaplembi premoženja in s tem zavezati državo članico, da na svojem območju prizna in izvrši odredbe o zaplembi, ki jih je izdalo sodišče, pristojno za kazenske zadeve druge države članice. Ta okvirni sklep je povezan z Okvirnim sklepom Sveta 2005/212/PNZ z dne 24. februarja 2005 o zaplembi premoženjskih koristi pridobljenih s kaznivimi dejanji in premoženja ter pripomočkov za kazniva dejanja [UL 2005, L 68, str. 49]. Namen Okvirnega sklepa je zagotoviti, da imajo vse države članice učinkovita pravila, ki urejajo zaplembo premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivim dejanjem med drugim glede na dokazno breme glede vira sredstev, ki jih ima oseba, obtožena za kaznivo dejanje, povezano z organiziranim kriminalom.

[...]

 - (13) Ta okvirni sklep spoštuje temeljne pravice in upošteva načela, ki jih priznava člen 6 [PEU] in jih izraža Listina [Evropske unije] o temeljnih pravicah [...], zlasti Poglavlje VI. [...]
- 4 Člen 1 tega okvirnega sklepa določa:
 - „1. Namen tega okvirnega sklepa je določiti pravila, na podlagi katerih država članica na svojem ozemlju priznava in izvršuje odredbe o zaplembi, ki jih je izdalo sodišče druge države članice, pristojno za kazenske zadeve.

2. Ta okvirni sklep ne vpliva na obveznost spoštovanja temeljnih pravic in temeljnih pravnih načel, določenih v členu 6 [PEU], in vse obveznosti pravosodnih organov ostanejo nespremenjene.“

5 Člen 2 navedenega okvirnega sklepa vsebuje te opredelitve:

„V tem okvirnem sklepu:

- (a) ‚država izdajateljica‘ pomeni državo članico, v kateri je sodišče izdalo odredbo o zaplembi v okviru kazenskih postopkov;
- (b) ‚država izvršiteljica‘ pomeni državo članico, kateri je bila posredovana odredba o zaplembi v izvršbo;
- (c) ‚odredba o zaplembi‘ pomeni dokončno kazen ali ukrep, ki ga je izreklo sodišče po zaključku postopkov v zvezi s kaznivim dejanjem ali dejanji, kar vodi k dokončnemu odvzemu premoženja;

[...]“

6 Člen 7(1) tega okvirnega sklepa določa:

„Pristojni organi države izvršiteljice brez dodatnih formalnosti priznajo odredbo o zaplembi, posredovano v skladu s členoma 4 in 5[,] in nemudoma ukrenejo vse potrebno za njeno izvršbo, kolikor se pristojni organi ne odločijo, da se bodo sklicevali na enega izmed razlogov za zavrnitev priznanja ali izvršbe iz člena 8, ali na enega izmed razlogov za odlog izvršbe iz člena 10.“

7 Člen 12 Okvirnega sklepa 2006/783, naslovljen „Zakonodaja o izvršbi“, v odstavkih 1 in 4 določa:

„1. Ne glede na odstavek 3, za izvršbo odredbe velja zakonodaja države izvršiteljice in samo organi te države so pristojni za odločitve o izvršilnem postopku in za določitev vseh drugih ukrepov v tej zvezi.

[...]

4. Zaradi posredovanja v skladu s členoma 4 in 5 država izvršiteljica ne sme namesto odredbe o zaplembi naložiti drugih ukrepov, vključno z zaporno kaznijo ali drugim ukrepom, ki omejuje svobodo osebe, če se s tem država izdajateljica ne strinja.“

Nizozemsko pravo

8 Člen 22(1)(a) in (3) Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging geldelijke sancties en beslissingen tot confiscatie (zakon o vzajemnem priznavanju in izvrševanju denarnih kazni in odredb o zaplembi) z dne 27. septembra 2007 (Stb. 2007, št. 354, v nadaljevanju: zakon o priznavanju in izvrševanju) določa:

„1. Odredba o zaplembi, ki jo je mogoče priznati, se prizna in izvrši v skladu z nizozemskim pravom. Če je odredba o zaplembi:

- (a) namenjena plačilu denarnega zneska državi za odvzem protipravno pridobljene koristi, se odredba v skladu s členoma 577b(1) in 577c Wetboek van Strafvordering [(zakonik o kazenskem postopku)] izvrši, pod pogojem, da je raadkamer rechtbank Noord-Nederland [(zunajrazpravni senat pri sodišču za severno Nizozemsko, Nizozemska)] pristojen za obravnavo predloga za izdajo dovoljenja za izvršitev uklonilnega zapora;

[...]

3. Nadomestna kazen ali ukrep se izvrši šele po tem, ko je pristojni organ v državi članici izdajateljici dal soglasje k temu. [...]"

9 Člen 577c(1) zakonika o kazenskem postopku glede uklonilnega zapora določa:

„Če obsojenec ne ravna v skladu z odločbo ali sodbo, s katero je naložena obveznost plačila denarnega zneska državi za odvzem protipravno pridobljene koristi, in se je izkazalo, da celotno povračilo tega zneska na podlagi členov od 574 do 576 iz njegovega premoženja ni mogoče, lahko sodišče na predlog državnega tožilca izda dovoljenje za izvršitev uklonilnega zapora v trajanju največ treh let.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

10 S sodbo hof van Beroep te Antwerpen (višje sodišče v Antwerpnu, Belgija) z dne 20. decembra 2012 je bila osebi ET naložena kazen zaplombe za znesek 800.000,00 EUR. Ta sodba je postala dokončna in izvršbo te odredbe o zaplembi je prevzela Kraljevina Nizozemska kot država članica izvršiteljica v smislu člena 2(b) Okvirnega sklepa 2006/783.

11 V teh okoliščinah je državno tožilstvo pri predložitvenem sodišču, rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko, Nizozemska), vložilo predlog na podlagi člena 22 zakona o priznavanju in izvrševanju za izdajo dovoljenja za izvršitev uklonilnega zapora zoper osebo ET, ker je ta še vedno dolgovala znesek v višini 652.119,19 EUR in ker je ta organ sumil, da obstajajo skrivni finančni tokovi.

12 Oseba ET trdi, da je predlog državnega tožilstva nedopusten in, podredno, neutemeljen. V zvezi s tem oseba ET navaja, da uklonilni zapor ni le „ukrep“ v smislu nizozemskega kazenskega prava, ampak tudi kazenska sankcija v smislu člena 7(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP), in člena 49(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Poleg tega oseba ET trdi, da uporaba uklonilnega zapora pomeni poslabšanje pogojev iz odredbe o zaplembi, katere izvršba se zahteva, zaradi česar je protipravna.

13 Predložitveno sodišče glede na sodno prakso Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske), v skladu s katero je treba ukrep uklonilnega zapora iz člena 577c zakonika o kazenskem postopku šteti za „kazen“ v smislu člena 7 EKČP, dvomi o skladnosti tega ukrepa z Okvirnim sklepom 2006/783.

14 V teh okoliščinah je rechtbank Noord-Nederland (sodišče za severno Nizozemsko) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je mogoče člen 12(1) Okvirnega sklepa [2006/783] razlagati tako, da je mogoče – kadar se na Nizozemskem izvrši odredba o zaplembi, ki jo je posredovala država izdajateljica – uporabiti uklonilni zapor v smislu člena 577c zakonika o kazenskem postopku, med drugim ob upoštevanju odločbe Hoge Raad [der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske)] z dne 20. decembra 2011, v skladu s katero je treba uklonilni zapor šteti za ‚kazen‘ v smislu člena 7(1) EKČP?

2. Ali je za možnost uporabe uklonilnega zapora pomembno, ali je uporaba uklonilnega zapora mogoča tudi na podlagi prava države izdajateljice?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 15 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 12(1) in (4) Okvirnega sklepa 2006/783 razlagati tako, da nasprotuje uporabi zakonodaje države izvršiteljice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki za izvršbo odredbe o zaplembi, izdane v državi izdajateljici, dovoljuje, če je to primerno, uporabo uklonilnega zapora.
- 16 Najprej je treba poudariti, da je iz člena 1 Okvirnega sklepa 2006/783 v povezavi z njegovima uvodnima izjavama 1 in 8 razvidno, da je predmet tega sklepa – na podlagi načela vzajemnega priznavanja, ki je temelj pravosodnega sodelovanja tako v civilnih kot v kazenskih zadevah, in zaradi olajšanja sodelovanja med državami članicami na področju vzajemnega priznavanja – določiti pravila, na podlagi katerih država članica na svojem ozemlju priznava in izvršuje odredbe o zaplembi, ki jih izda pristojno sodišče druge države članice v kazenskih zadevah.
- 17 V zvezi s tem je Sodišče priznalo, da sta tako načelo vzajemnega zaupanja med državami članicami kot načelo vzajemnega priznavanja, ki temelji na medsebojnem zaupanju med državami članicami, v pravu Unije temeljnega pomena, saj omogočata vzpostavitev in ohranjanje območja brez notranjih meja (sodba z dne 25. julija 2018, Minister for Justice and Equality (Pomanjkljivosti v pravosodnem sistemu), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, točka 36).
- 18 Nato je treba poudariti, da morajo pristojni organi države izvršiteljice v skladu s členom 7 Okvirnega sklepa 2006/783 odredbo o zaplembi, ki je bila posredovana v skladu z določbami tega okvirnega sklepa, priznati brez dodatnih formalnosti in nemudoma ukreniti vse potrebno za njeno izvršbo.
- 19 Tako sme država izvršiteljica le iz razlogov, ki so izrecno določeni v navedenem okvirnem sklepu, odvisno od primera, na podlagi člena 8 zavrniti priznanje ali izvršbo odredbe o zaplembi ali na podlagi člena 10 navedenega sklepa odložiti njeno izvršbo.
- 20 Nazadnje, v skladu s členom 12(1) Okvirnega sklepa 2006/783 za izvršbo odredbe o zaplembi velja zakonodaja države izvršiteljice in samo organi te države so pristojni za odločitve o izvršilnem postopku in za določitev vseh drugih ukrepov v zvezi s tem.
- 21 V skladu z odstavkom 4 navedenega člena se za sprejetje ukrepa, ki bi nadomestil odredbo o zaplembi, zahteva predhodna odobritev države izdajateljice.
- 22 Torej je iz povezane razlage teh dveh odstavkov člena 12 navedenega okvirnega sklepa razvidno, da so na splošno pristojni organi države izvršiteljice tisti, ki v skladu z zakonodajo te države odločajo o izvršilnem postopku in o najprimernejših ukrepih za izvršbo odredbe o zaplembi. Vendar se kot posebno pravilo v skladu z odstavkom 4 tega člena zahteva predhodna odobritev države izdajateljice, če bi se z ukrepom, ki ga namerava izvesti država izvršiteljica, nadomestila navedena odločitev.
- 23 Ob upoštevanju teh ugotovitev je treba preučiti, ali Okvirni sklep 2006/783 nasprotuje izvršilnemu ukrepu uklonilnega zapora, kakršen je določen z nizozemsko zakonodajo, kot jo razlaga Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske).
- 24 Najprej je treba opozoriti, da se mora Sodišče pri razlagi določb nacionalnega pravnega reda načeloma opreti na opredelitve, ki izhajajo iz predložitvene odločbe. V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč Sodišče ni pristojno za razlago notranjega prava države članice (sodba z dne 16. februarja 2017, Agro Foreign Trade & Agency, C-507/15, EU:C:2017:129, točka 23 in navedena sodna praksa).

- 25 Vendar se lahko na podlagi elementov, ki izhajajo iz spisa, predloženega Sodišču, uklonilni zapor na predlog državnega tožilstva uporabi zoper osebo, na katero se nanaša odredba o zaplembi, če ta prostovoljno ne plača zneska, na plačilo katerega je bila obsojena, in če ni plačilno nesposobna. Ta izvršilni ukrep naj bi obveznost plačila ohranil nespremenjeno, tako da bila lahko oseba, ki ji je bil naložen uklonilni zapor, s poplačilom dolga izpuščena. Uklonilni zapor naj bi bil časovno omejen, saj trajanje pripora ne sme presegati treh let, naloženo trajanje pa je med drugim odvisno od morebitno izvedenih delnih plačil.
- 26 V zvezi s tem je iz predložitvene odločbe razvidno, da je uklonilni zapor v skladu s členom 22(1)(a) zakona o priznavanju in izvrševanju sredstvo za izvršbo – v skladu z nizozemskim pravom – odredbe o zaplembi, izdane v drugi državi članici, katere namen je plačilo nezakonito pridobljenega denarnega zneska državi, če obsojenec ne ravna v skladu z odločbo ali sodbo, s katero je naloženo tako plačilo. V skladu z odstavkom 3 tega člena se nadomestna kazen ali ukrep izvrši šele po tem, ko je pristojni organ v državi članici izdajateljici dal soglasje k temu.
- 27 V tem okviru uklonilnega zapora, katerega namen je doseči izvršbo odredbe o zaplembi, ni mogoče šteti za ukrep, ki nadomešča to odredbo v smislu člena 12(4) Okvirnega sklepa 2006/783, niti ne pomeni dodatne sankcije ali spremembe take odredbe, izdane v državi izdajateljici. Zato za sprejetje tega ukrepa ni potrebna predhodna odobritev države izdajateljice.
- 28 Kot so namreč trdile vse stranke, ki so predložile stališča, se z uporabo uklonilnega zapora uresničuje cilj Okvirnega sklepa 2006/783, ki je, kot je bilo opozorjeno v točki 16 te sodbe, olajšati sodelovanje med državami članicami glede, med drugim, izvršbe odredb o zaplembi premoženja, in sicer z izvajanjem pritiska nad zadevno osebo, ki ne bi želela plačati, čeprav bi to lahko storila.
- 29 Te ugotovitve ni mogoče izpodbiti z dejstvom, da je Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče Nizozemske) – kot poudarja predložitveno sodišče – uklonilni zapor opredelilo kot „kazen“ v smislu člena 7 EKČP. Taka opredelitev ne vpliva na možnost pristojnega organa, določeno v členu 12(1) Okvirnega sklepa 2006/783, da določi postopek za izvršbo odredbe o zaplembi in izvede vse ukrepe, za katere meni, da so najbolj primerni za uspešno izvedbo te izvršbe, da bi se uresničil cilj Okvirnega sklepa 2006/783, ob hkratnem upoštevanju, kot je razvidno iz uvodne izjave 13 tega okvirnega sklepa, temeljnih pravic zadevne osebe.
- 30 Glede na te ugotovitve je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 12(1) in (4) Okvirnega sklepa 2006/783 razlagati tako, da ne nasprotuje uporabi zakonodaje države izvršiteljice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki za izvršbo odredbe o zaplembi, izdane v državi izdajateljici, dovoljuje, če je to primerno, uporabo uklonilnega zapora.

Drugo vprašanje

- 31 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem sprašuje, ali to, da zakonodaja države izdajateljice dovoljuje tudi morebitno uporabo uklonilnega zapora, vpliva na uporabo takega ukrepa v državi izvršiteljici.
- 32 V zvezi s tem, kot je bilo poudarjeno v točki 17 te sodbe, v skladu s členom 12(1) Okvirnega sklepa 2006/783 za izvršbo odredbe o zaplembi velja zakonodaja države izvršiteljice.
- 33 Ta določba temelji na načelu vzajemnega priznavanja, ki zahteva, da obstaja vzajemno zaupanje v to, da vsaka država članica sprejema uporabo kazenskega prava, ki velja v drugih državah članicah, čeprav bi izvajanje njenega nacionalnega prava privedlo do drugačne rešitve (glej v tem smislu sodbo z dne 23. januarja 2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, točka 52).

- 34 Cilj, ki se uresničuje z Okvirnim sklepom 2006/783, kot je naveden v točki 16 te sodbe, bi bil ogrožen, če bi bila uporaba izvršilnega ukrepa v državi članici izvršiteljici urejena z nacionalnim pravom države izdajateljice ali če bi zanjo veljali pogoji, določenimi s tem pravom.
- 35 Glede na te ugotovitve je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da to, da zakonodaja države izdajateljice dovoljuje tudi morebitno uporabo uklonilnega zapora, nikakor ne vpliva na uporabo takega ukrepa v državi izvršiteljici.

Stroški

- 36 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1. Člen 12(1) in (4) Okvirnega sklepa Sveta 2006/783/PNZ z dne 6. oktobra 2006 o uporabi načela vzajemnega priznavanja odredb o zaplembi je treba razlagati tako, da ne nasprotuje uporabi zakonodaje države izvršiteljice, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, ki za izvršbo odredbe o zaplembi, izdane v državi izdajateljici, dovoljuje, če je to primerno, uporabo uklonilnega zapora.**
- 2. To, da zakonodaja države izdajateljice tudi dovoljuje morebitno uporabo uklonilnega zapora, nikakor ne vpliva na uporabo takega ukrepa v državi izvršiteljici.**

Podpisi